

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: I. kor. Egy óra. I. kor. 50 fill.
Negyedévre 3. Negyedévre 4. 50.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
Piacz-utca 49. szám.

A balkán háboru Mozgósítás mindenfelé Kitűnő a monarchia hadserege Holnapra jósolják a háborut

A balkáni vészfelhők mind fenyegetőbbben tornyosulnak. A diplomácia, a hivatalos körök még mindig erősen dolgoznak, hogy az erősen megingatott béke föl ne boruljon s hogy a háboru ki ne törjön, de már a hivatalos kijelentések is ingadoznak ama remények kifejezésében, hogy a háboru elkerülhető lesz-e.

Nevezetes esemény reánk nézve Auffenberg hadügyminiszter kijelentése, hogy a monarchia hadserege kitűnő.

A legutóbbi eseményekről egyébként a következő táviratok számolnak be:

A KÜLÜGYMINISZTER A KIRÁLYNAL.

Bécs, október 2.
Berchtold gróf külügyminiszter ma reggel kihaitatott Schönbrunnba, hogy őfelségének a súlyos külpolitikai helyzet legújabb fázisairól jelentést tegyen.

AZ IMMINENS VESZÉLY.

Bécs, október 2.
Itt imminens veszélynek tartják, hogy Görögország régi szándékát meg akarja valósítani és kimondja Kréta annexióját. Ezt Törökország a maga részéről casus belli-nek fogja minősíteni. Ha az annexió kimondása csakugyan bekövetkezik, akkor a háboru kitörését elkerülhetetlennek tartják. Szófia diplomáciai köröktől származó hírek szerint ott azt várják, hogy a görög kormány ma vagy holnap kimondja az annexiót és proklamálja azt, a háborut meg is indítja.

A BÉKÉS NAGYHATALMAK.

Bécs, október 2.
Az összes nagyhatalmak mindenáron fenn akarják tartani a békét. Berchtold gróf külügyminiszter tegnap egész nap tárgyalt a nagyhatalmak követeivel a béke érdekében.

A GÖRÖG KIRÁLY TANÁCSKOZÁSA.

Bécs, október 2.
Tegnap este a görög király hosszasan tanácskozott Berchtold gróf külügyminiszterrel. A görög király reméli, hogy a háborut el lehet majd kerülni.

BÉKE AZ OLASZOK ÉS TÖRÖKÖK KÖZT.

Berlin, október 2.
Igen jól értesült körökben úgy tudják, hogy az olaszok és törökök között legrövidebb idő alatt helyrejön a béke. Azt hiszik, az egész balkáni mozgósítás a törökök megfélemlítése miatt történt.

A SZERB DIÁKOK HAZAHÍVÁSA.

Berlin, október 2.
A szerb és román diákokat, akik nagy számmal folytatták tanulmányukat Berlinben, kormányuk figyelmeztették, legyenek készenlétben, hogy a legrövidebb idő alatt haza jöhessenek. A katonaszökevények teljes amnesztiát kaptak.

MONARCHIÁNK INTÉZKEDÉSEI.

Bécs, október 2.
A háboru kitörését mindinkább valószínűbbnek tartják a külügyminiszteriumban. — Részben már meg is tették, részben még a mai és holnap nap folyamán megteszik a kelendő óvintézkedéseket a háboru kitörésének esetére.

A SZERB TRÓNÖRÖKÖS A TÖRÖK HATÁRON.

Belgrád, október 2.
Nagy szenzációt kelt, hogy hír szerint a szerb trónörökös a török határra ment, hogy ott a katonai előkészületeket megfigyelje.

MEGSZÜNT TEHERFORGALOM.

Konstantinápoly, október 1.
Szerbia és Bulgária ma megszüntette a vasúti teherforgalmat. A személyforgalom még nem szünetel, de lényegesen korlátozzák a csapatszállítások miatt.

MÉSZÁRLÁSOK.

Bukarest, október 2.
Siestofból érkező távirat jelenti, hogy ott bolgárok mohamedánokra lőttek. Az utcákon mézárások is voltak. Viddinben a török konzulátus előtt ellenséges tüntetések folytak le. A mohamedán lakosság menekül és átszökik román területre.

KRÉTA ANNEXIÓJA.

Athén, október 2.
Görögország ma proklamálja Kréta annexióját.

A MONTENEGRÓI MOZGÓSÍTÁS.

Cettinje, október 2.
A király elrendelte az általános mozgósítást.

MEGSZÁLLTÁK A TÖRÖK HATÁRT.

Belgrád, október 2.
Egész éjjel a vonatok katonaságot szállítottak a határra. A rendes személy- és teherszállítás csaknem teljesen szünetel. A nép lelkesen tüntet a háboru mellett.

RÉMÜLET

A GABONAKERESKEDŐK KÖZT.

Budapest, október 2.
A budapesti gabonakereskedők között pánikszerű rémület keletkezett. Igen sok hajó megérkezését várták, de ezekről a hajókról semmi hír sem érkezett. Nem tudják, mi sors érte utól ezeket a hajókat. A hajók valószínűleg eltűntek. Azt hiszik, hogy Szerbiában a hadihajókat visszatartották.

48 ÓRA!

Bécs, október 2.
48 óra alatt kell eldőlni, hogy béke vagy háboru lesz-e. A bécsi katonai körökben azt hiszik, hogy egyelőre a határon a rendes csapatokat megerősítik és ez még nem mozgósítás.

A BUDAPESTI TŐZSDE.

Budapest, október 2.
Az értéktőzsdén ma az üzlet megnyitásánál rendkívül élénk forgalom fejlődött ki, de a spekulánsok magatartásán meglátszott, hogy ma már higgadtabb felfogás vált uralkodóvá. Az értékek eleinte két-három koronával drágábban kerültek forgalomba, de később kisebb exekutív lebonyolítások következtében ismét a kínálat kerekedett felül, mire az értékek lanyha irányt követtek.

A BELGRÁDI MOZGÓSÍTÁS.

Zimony, október 2.
Belgrádban már tudják, hogy a porta visszautasította a szerb kormány ultimátum-szerű követelését, amely úgy hangzott, hogy Törökország 24 óra leforgása alatt engedje tovább szállítani az Üszkübben feltartóztatott és lefoglalt szerb hadiszereket. Most új helyzet állott elő és a válság tetőpontjára hágott.

Előre volt látható ez a visszautasítás, nem jött váratlanul. Már tegnap számolt vele a kormány, mikor Hartvig orosz követ a külügyminiszteriumba ment tanácskozásra. A konferencia délután két órától félnegy óráig tartott s alig távozott el az orosz követ, megjelent a mozgósítási ukáz, kifüggesztették a házak falaira. Igyszól:

Mi, I. Péter, Isten kegyelméből és a nép akaratából királyja Szerbiának, hadügyminiszterünk előterjesztésére és felelős miniszteriumunk tanácsára az V. törvénycikk alapján elrendeltük és jónak találtuk, hogy a mi teljes hadseregünk mozgósíttassék.

AZ ULTIMÁTUM.

Szófia, október 2.
Mint futótűz, terjedt el városszerte ma délelőtt, hogy elment az ultimátum Konstantinápolyba. Ugy szól a hír, hogy a Balkán-államok a szövetség értelmében előzetes megállapodásra tegnap délután három órakor konstantinápolyi diplomáciai képviselőik utján leadták az ultimátumot tartalmazó jegyzéket. Hangsúlyozzák ebben, hogy további 48 órán belül elvárják a választ a portától, vajjon hajlandó-e megadni a nemzeti autonómiát Macedóniának, a drinápolyi vilajetnek, Szerbiának, a novibazári szandsáknak, Epyrusnak és Thessaliának.

London, október 2.

A Balkán-szövetség egy itteni vezető

tagja táviratot kapott Szófiából, hogy holnap este ki fog törni a háború.

A BÉKÉS TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápoly, október 2.

A porta előtt nagy tömeg hullámzik, de csönd és nyugalom van, néma a nép, várja, mit határoz a minisztertanács, amely már órák óta együtt van. Még tartott a konferencia, mikor előrobogott egy hintó, bakján diszgyenruhás szolga: sir Lowther angol nagykövet jött, egyenesen Noradunghian külügyminiszterhez sietett, aki már várta. Az anagol nagykövet két óra múltán távozott a portáról, addig szünetelt a minisztertanács. Késő este lett, mikor kitudódott, hogy mit végzett a konferencián a kormány. Elhatározta, hogy jegyzéket intéz a nagyhatalmakhoz s közölni fogja benne a mozgósítás elrendelését azzal a megokolással, hogy kényszerűségből nyult ehhez a rendszabályhoz, amelylyel csak védekezni akar, mert békés hajlandósága rendíthetetlen s a nagyhatalmakban bizik, hogy elhárítják a háborus veszedelmet. Ha azonban a végsőre kerül a sor, akkor Törökország el van tökéve mindenre s védelmezni fogja magát. Az is kiszivárgott a minisztertanácsból, hogy a nagyvezir és a hadügyminiszter volt a legharciasabb, míg a többi miniszter mindenáron a békét akarja.

AUFFENBERG A HADSEREGRŐL.

Bécs, október 2.

Az osztrák kormány arra kérte az osztrák delegátusokat, hogy sietessék a tárgyalásokat, és ezért történt, hogy az albizottság késő éjjelig ülést tartott. A hangulat szinte félelmetesen izgatott volt, különösen akkor amikor Stölzer delegátus azt a nyílt kérdést intézte a hadügyminiszterhez: harcoképes-e a közös hadsereg? Auffenberg, aki mindvégig jelen volt az éjszakai ülésen, azonnal felállott és emelt hangon válaszolt a kérdésre.

— Kis technikai bajok vannak ugyan, — mondotta, — de van két olyan kincse a közös hadseregnek, melyekben minden körülmények között meg lehet bízni: az egyik az

áldozatkész, kötelességű és engedelmes tisztikar, a másik a páratlanul álló legénység.

Mikor a hadügyminiszter e szavakat elmondotta, a delegátusok érezték, hogy e nyilatkozat egész Európának szól és lelkesen megtapsolták a minisztert. Az ülés után a teremben még sokáig beszélgettek a delegátusok s azzal a benyomással távoztak, hogy a helyzet nagyon rosszra fordult s a háború már alig kerülhető el.

AUFFENBERG

A MAGYAR DELEGÁCIÓBAN.

Bécs, október 2.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor ülésre jött össze. Kevéssel 10 óra után több osztályfőnök kíséretében megjelent Auffenberg a Magyar Házban és felment az ülésterembe. A delegátusok valósággal ostrom alá fogták. A hadügyminiszter bizalmas körben kijelentette, hogy jelenleg még semminemű rendkívüli intézkedést nem terveznek.

A NAGYHATALMAK MAGATARTÁSA.

Páris, október 2.

Poincaré minisztereinek és a külügyminiszter a késő délutáni órákban tanácskozást folytattak a török nagykövettel. Franciaországnak bulgáriai, szerbiai, görögországi és montenegrói képviselői tegnap és ma újból felszólították ezeket az államokat, hogy békés magatartást tanusítsanak. Angolország és Oroszország képviselői ugyanilyen lépéseket tettek.

LEGUJABB TÁVIRATOK.

London, október 2.

Szófiai távirati jelentések szerint az egyesült Balkán államok a fővezérséggel Ferdinánd bolgár királyt bízták meg.

Bécs, október 2.

A magyar delegáció külügyi albizottságának ülésén Berzeviczy Albert elnök fölhevására, hogy akar-e valaki kérdést tenni Sándor János kérdezte, nem történtek-e a szerbek részéről a határon átlökések s van-e

ezek ellen intézkedés. Lukács György azt kérdezte, nem változott-e Oroszország magatartása, Zichy Tivadar gróf pedig azt kérdezte, nem aggályos-e, hogy Oroszország éppen most tart a határon próbamoogósítást.

Wickenburg gróf külügyi osztályfőnök kijelentette, hogy szerb átlökések még nem történtek, Oroszország magatartása nem változott s erről az oldalról aggodalomra ok nincsen.

Bécs, október 2.

Ófelsége ma meglátogatta György görögkirályt, akivel háromnegyed órán át tárgyalt.

Bécs, október 2.

Auffenberg hadügyminiszter ma megcáfoltta azt a hirt, mintha két hadtestet mozgósítottak volna.

Belgrád, október 2.

Holnap lesz a katonai tanácskozás, a melyről azt hiszik, hogy akkor formálisan is megízenik a háborút Törökországnak.

Konstantinápoly, október 2.

A bolgár sereg tegnap átlépte a török határt.

Korfu, október 2.

Itt az a hír tartja magát, hogy Görögország megízenie a háborút. Egy német cirkáló érkezett ma a kikötőbe s ennek tisztikara is azt jelentette, hogy értesülése szerint a hadízenet megtörtént.

KÖZOKTATÁS.

— Állami safför tanfolyam Budapesten.

A debreceni kereskedelmi kamara közli: A gépiárművezetőket kiképző tanfolyam, mely a m. kir. belügyminiszterium fenhatósága alatt áll, folyó évi október 7-től november 25-ig tartja harmadik tanfolyamát. Jelentkezni, illetve a felvétel iránt kérvényt benyújtani 1912. október hó 5-ig lehet a tanfolyam helyiségében (Budapest. IX. ker. Százados-utca 14. sz. a. fővárosi kenérgvár mellett) lévő gondnoki irodában. d. u. 5—7 óra között, minden szerdán és szombaton.

Hamburgban történt. Szállóm szobájában egyedül olvastam. A villamoslámpa fénye féhéren és hidegen esett a könyvemre. Valamennyi izzólámpát fölesavartam. A szoba csöndjét csak a kandalló szélén álló óra ingájának a kattogása szakította meg, meg a könyvem oldalainak a zizegése, ha átlapoztam. Ködös őszi este volt. A város egészségtelen párái behatoltak a szobámba és megromították kedvemet. Egyszer-másszor föl néztem a könyvemből: ott láttam a halott, üres Alster vizét és a hid lámpáit...

Hirtelen érzem, hogy valami megérinti a kezem. Oriási pók volt, szőrös, zsiros állat, végigmászott a kezemen, keresztül a könyvbe. Amikor észrevettem, hogy nézem, szaladni kezdett. Fölugrottam székemről, elhajítottam könyvemet és belesápadtam az ijedtségbe. A pók azonban már végigszaladt lábszáramon és lenn volt már a padlón. Mint valami pamutgombolyag, gördült tova a szobában és olyan szaporán, mintha tűz melegítette volna a látsó lábát. Meg kellett ölnöm — az önvédelem parancsszava volt ez. Föl emeltem a könyvet, utánahajítottam s agyonlapítottam a pókot. És ekko riutott eszembe az a régi babona, hogy pókot megölni szerencsétlenség.

Nem mertem hozzányulni könyvemhez. Azóta sem olvastam belőle soha.

Három gyilkosság

Irta: Hjalmar Söderberg.

Meg vagyon irva: Ne ölj! Tudjuk mindannyian, hogy azért néha kénytelenek vagyunk ölni. De azért nagy igazság van az Írás szavában. Noha a létért való harc egész porréteget szórt rá lelkiismeretemre, azért néha mégis borzongás fog el, ha azokra a gyilkosságok egynémelyikére gondolok, amelyeket elkövettem. Nem emlékszem valamenynyire. Voltak közöttük olyanok is, amelyek szükségesek voltak és ezek miatt nem is érzek megbánást.

Azok között a lények között, amelyeket rosszindulathból, idegességből, vagy szeszélyességből megöltem, igen élénken emlékszem még egy kis madárra, egy pókra és egy rókára.

A legtöbb gyermek rossz. Gyermekkoromban sokat barátkoztam egy olyan fiúval, aki még nálam is rosszabb volt. Arra tanított, hogyan kell parittyával löni. A szünidő megjöttével mindennap kimentünk parittyázni az erdőbe. Mihelyt valahol megláttunk egy madarat, azonnal előszedtük parittyánkat és rálőttünk. De soha se találtuk el őket. A madarak, csakugy, mint a többi állatok, már megtanulták, hogy az emberektől őrizkedniök kell és így, mielőtt még elröpítettük volna ka-

vicsainkat: a madár már eltűnt. Állandó kudarcunk valósággal felbőszített bennünket úgy, hogy szinte becsületbeli dolognak néztük, hogy valamiképpen meggyilkoljunk egy madarat.

— Egy nap — nem az erdőben, hanem otthon, a villánk kertjében — megpillantottunk egy csicsérgő madárfiókát, amelyik röpielni sem tudott, hanem csak úgy szökelt egyik ágról a másikra. Habozás nélkül a közelébe osontunk és parittyáinkkal rálőttünk. A madárfiók a földre hullott, de még volt benne élet. Csörét kitátotta és láttuk, hogy mozog a nyelve. Szeme is élt. Mgehökkenve, a szégyentől kipirulva állottunk egymás mellett, mintha azt akartuk volna egymástól kérdezni: Hát most mit csináljunk? Öljük meg? És mit csináljunk aztán vele?

— Magától is vége lesz mindiárt — mondotta a pajtásom. — Én is azt hiszem, hogy nem él már sokáig. Éreztük, hogy egyikünknek sem volt bátorsága hozzányulni.

A nap derülten sütött tovább, a többi madár énekétől zengett a kert. De mi elsompolyogtunk és a kertnek azon részén nem játszottunk többet.

Miért öltem meg a pókot? Nem rosszindulat hajtott rá, hanem tisztára az ösztön, mert a pók nagyon rámijsztett.

Zománc cím- és jelzőtáblák és zománc-betűk

Igen olcsón rendelhetők

Hoffmann és Kronovitz
könyvnyomdájában
Debreczen, Piact. 49.

Beiratási díj 20 kor., tandíj 200 kor., vizsgálatdíj 20 kor., és azoknak, kik a fémipari szakban vagy szerelésben járatanok, műhely előkészítő díja 50 korona. A beiratási és tandíj a folyamodvány benyújtása előtt a gondnoktól nyert postatakarékpénztári lappal fizetendő. Az érdeklődőknek levélbeli megkeresésre „Tájékoztatót” küld a gondnoki iroda.

Fütyös hazafiak

Még mindig a szemetes csengő kell

Európa fölfordulás előtt áll s az ellenzék parlamenti harcot hirdet. Erről a minősítetlennel viselkedésről így nyilatkozik egy fővárosi kiváló politikus:

— Megismétlik a régi határozatot. Előbb Somorján, aztán Nagykárolyban, a nagy, az európai államférfiak fenntartják történelmi jelentőségű eltökélésüket: „harcolni” fognak a végletekig. A sip, a trombita, a szemetes kolomp „fegyver” az urak szótárában. A sipolás és trombitálás pedig „küzdelem”. Micsoda idők! Micsoda emberek! Szánalmas vergődése egy oktalan és esztelen analfabétacsoportnak s még szánalmasabb vergődése a többi ellenzéki párt gyöngye politikai jellemének, kik igen hiuk arra, hogy férfiak s igen gyöngék arra, hogy jó hazafiak legyenek.

— A nemzet csalóánya s a nagy Andrassy fia — hova nem kerültek! Hova nem vitte őket a végtelen érzékenység és az aszszonvi hiúság! Az ő szavuk semmi e zürzavarban; mert semmi az ellenzéken minden artikulált beszéd. Semmi az államférfiúi képesség és képzettség s az alkotmány védője: Fütyös és Trombitás.

— Európa forrong — és ők sipolnak. A Balkánon háború ég — és ők trombitálnak. Államférfiúi beszédet várunk s utcagyerekek zajongása az, amit kapunk. És ez — alkotmányvédelem!

— De midőn egy vészes külpolitikai bizonytalanságban, súlyos gazdasági és nemzeti bajok között egy Apponyi csak szavall s mindig szavall: egy kis anekdota az, ami önkéntelenül eszünkbe jut. Eszünkbe jut, hogy midőn a nagytitiszteletű ur vasárnapon oly ékesen füzte egymásba a szót — és a szó folyt, folyt szünetlenül, frázis frázist szült, körmondát körmondatot. — az egy-

Hirtelen elfogott a vágy: embert kell látnom. Csöngettem. Amikor bejött a pincér, zavartan néztem rá és csak nagynehezen tudtam emnyit mondani neki:

— Hozzon kérem, nekem, egy pohárka konyakot.

A rókát azért öltem meg, mert puska volt nálam, amikor találkoztam vele. Ugy éreztem, hogy ha az ember az erdőben rókára talál és puska van nála: akkor okvetlenül ölnie kell.

Télen volt. Napokon keresztül havazott és naponta rossz, avult puskámmal és a kutyámmal kiinn jártam az erdőben. Nem vadásztam. Néha-néha rálöttem egy-egy fenyőfa ormára, egyrészt, hogy valami szórakozásban legyen nekem is részem. másrészt, hogy kutyámmal örömet szerezzek; valahányszor lőttem, nagyot ugrott és örömben ugatni kezdett. A kutya nem ijedt meg a lövés zajától, mert még nem tudta, hogy a puska gyilkoló szerszám.

Valamelyik napon, szürkület felé, találkoztam egy kis rókával. Magányúgyait intézte el a faluban és most egy jércét tartva a szájában, hazafelé tartott. Én egy bokor mögött húzódtam meg és a róka nem látott meg. — Céloztam és lőttem. Hogy miért? Mert így szokás.

házi ezzel a tiszteletlen szavakkal szakítá félbe azt:

— De tiszteletes uram, ne sokat bekegjen, mert ég a parókia!

— Jó volna megszívlelni s a parlamenti béke utjait megkeresni, mert most fontosabb kérdésekről van szó, mint arról, hogy Mezőssyék vagy más Zoltánok uira államtitkárok, vagy tán még egyebek akarnak lenni s Károlyi, ha nem lehet vezér, kétségbeesik. — Hagyják el tehát a harcias nyilatkozatokat, amelyek csak bitorolják a „harcias” jelzőt, mert hisz harc helyett botránvt. utcai zsi-vaigást jelentenek be. Hagyják azokat, mert idejük már végleg lejárt.

Debrecen közegészségügye

Elismerés a főorvosi javaslatért

Azt a nagyszabású és kiválóan értékes munkát, amelyet **Tüdös Kálmán dr.** főorvos terjesztett be a tanácshoz, s amelyet majdnem teljes egészében közöltünk a napokban, ma tárgyalta a törvényhatóság szakbizottsága, az egészségügyi bizottság, amely elismeréssel honorálta a főorvosnak a tarthatatlan kültelki közegészségügyi állapotok javítása érdekében teljesített munkásságát és azt minden részletében helyeselte. Annál inkább meglepetést keltett **Bruckner Ernő dr.** máv főorvosnak fölszólalása, a ki a javaslatok ellen nyilatkozott, a kültelki egészségügyi állapotokat kitünőeknek mondta, holott eddig még minden egészségügyi tényező úgy nyilatkozott, hogy azok az állapotok valóban tarthatatlanok s az egészségügyi szolgálat újraszervezésével segíteni kell a dolgon.

A fontos ülés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Kovács József polgármester, majd Tóth Emil dr. elnöklete alatt jelen voltak az ülésen **Tüdös Kálmán dr.** főorvos, **Kenézy Gyula dr.** udvari tanácsos, kórházi igazgató-főorvos, **Balkányi Ede dr.**, **Balkányi Emil dr.**, **Varga Emil dr.**, **K. Szalay Béla** tiszti orvosok, **Csikós Sándor dr.**, **Hutiray József dr.** kórházi orvosok, **Bruckner Ernő dr.**, **Gáspár Géza dr.**, **Kiss Gyula dr.**, **Legányi Gyula dr.**, **Moskovits Miksa dr.**, **Nyíry Ernő dr.**, **Otrokocsi Végh János**, **Reitz János**, **Bakcsy Ferenc**, **Csáky János** és **Zöld József** aljegyző.

A róka, mintha mi sem történt volna, még néhány lépést előre szaladt. Hirtelen, mintha elesdálkozott volna valamin, megállt és elejtette zsákmányát. — Azután halk, nyöszörgő hangot hallattam és élettelenül elterült a hóban. Kutyám frissen, örömben nagyokat ugatva, rávetette magát és egyik füllénél fogva elkezdte ráncigálni. De a következő pillanatban megértette, hogy az az idegen állat nem él. Ragyogó, fekete szemében egyszerre valami rettenetes, szűkítő pillantás ült ki. — Behuzta a farkát, visszacompolygott hozzám és vinnyogni kezdett. . . . Ott hagytam a rókát, hazafelé indultam: nagyon fáztam. . . .

Másnap ugyanazon az uton sétáltam, mert ez volt a kedves sétám. halkan fütyöltem és nem is gondoltam arra, ami tegnap történt. Hirtelen összerementem és megálltam: lábammal ott feküdt a döglött róka. Variuk már kikezdtek a vértől alámosott, fölfelé fordult szemét.

Egy pillanatra megálltam és szemügyre vettem a rókát és ugyanakkor arra is figyeltem, hogy mikép dörzsöl a szél egymáshoz két ágat.

— Az élő róka mégis csak szebb, mint a döglött — gondoltam magamban és soha többé arra nem jártam az erdőben.

Kovács József polgármester megnyitó és üdvözlő szavai után a bizottság elnöküül **Tóth Emil dr.** tanácsnokot választotta meg egyhanguan, aki meleg szavakkal mondott köszönetet, utalva a közegészségügy nagy fontosságára s rámutatva, hogy Debrecen város az utóbbi időben mennyit tett a közegészségügy érdekében a csatornázás, vízvezeték létesítésével, a kórház tervbe vett építkezésével.

A főorvos javaslata.

Tüdös Kálmán dr. főorvos indokolta meg javaslatát azokkal a súlyos érvekkel, amelyeket az általunk is közölt előterjesztésben mondott el. Főorvosi működése alatt meggyőződött, hogy a közegészségügyi állapotok egyáltalán nem ideálisak, ezért tette meg javaslatát a szakértőkkel folytatott beszélgetés és az 1910. évi népszámlálás adatai alapján. Kéri a bizottságot, hogy a javaslatot fogadja el, mondja ki, hogy szükségesnek tartja a szervezeti szabályzat átdolgozását, a bábák létszámának emelését és négy új gyógytárnak a periferiakon, a törvényhatóság által megjelölt helyen való föllállítását.

Legányi Gyula dr.: Harminc éve már szervezésre az orvosrendőri szolgálat és a sok közegészségügyi kérdés megoldása. — Elismerés illeti a főorvost dicséretes, nagy munkájáért, amelyet minden részében elfogad. A gyógyszerárak föllállítására vonatkozó részt kívánja csak kihagyni, mert a viszonyok fejlődése szerint a közönség és a gyógyszerészek majd maguk kéri azt ugvis.

A javaslat ellen.

Bruckner Ernő dr. kifogásolta a javaslatot, sok térhet róna a városra s a javulás terheléssel nem állana arányban. A főorvos előadását tulsötétnek látja és helyteleníti, hogy annak alapján a fővárosi lapokba is bekerült a hír, hogy itt ázsiai állapotok vannak. A kültelkiek orvosi ellátása jobb, mint a belvárosé, mert az ott lakók legnagyobb részt munkáspénztári tagok s így betegségeikben szinte speciális orvosi ellátást kapnak. A statisztikai adatok összeállítását bírálgatja. A külsőségen tapasztalható nagy gyermekhalandóságot nem az orvoshiány miatt tulajdonítja, hanem az alkoholizmusnak. A tanyákon sem kell orvosi intézkedés, mert a gazdasági munkások és cselédek tagjai a pénztárnak. A halottkémlés valóban rossz, ezen hullaházak építésével kellene segíteni. Szerinte ipartelep sincs olyan sok. A dalkaságba adott gyermekeket vizsgálják meg a tiszti orvosok, az ő dolguk, míg a piacvizsgálatot, amelyhez nem nagyon értenek, egy ügyes egészségügyi biztos is elvégezheti. A szegény szülők nem sem kell bába, hanem iratkozzanak be a munkáspénztárba, éppen úgy a városi alkalmazottak is. Szükségesnek tart egy hivatásos városi vegyész s olcsó fertőtlenítő intézetet, mert a mai rendszer rossz. Főorvos helyettesre nincs szükség, mert a főorvosnak úgy sincs olyan sok dolga és sokalja, hogy a főorvos négy heti szabadságot kapjon.

A javaslat mellett.

K. Szalay Béla dr.: Hiába mondja az előtte szolt bizottsági tag, hogy nem vezette személyi indok, a fölszólalás mégis maliciózus volt. Pártolja ezután a javaslatot s reflektál a vegyész állásra és a piacvizsgálatra mondottakra.

Balkányi Emil dr. kijelenti, hogy a külterületek orvosi szabályszerű ellátása lehetetlen, ő maga elismeri, hogy mindennap szabálytalanul folyik ez az orvosi szolgálat, de lehetetlenség pontosan eljánni. Az ország városai mind rendezték már a külterületi orvosi szolgálatot. Elmondja, hogy a külterületen egyetlen bába sincs. Teljes egészében pártolja a főorvos javaslatát.

Tüdös Kálmán dr. főorvos megköszöni **Legányi** támogatását. Gyógyszertárakat már kérnek is, de nem ott, ahol ő szeretné. Az ő javaslata gondoskodik úgy az elhelyezéséről,

Csipkét, harisnyát legolcsóbban kizárólag csak a **Csipke-áruházban** vásároljunk. Kérem a c'mre ügyeint: **S A S-U. 4.**

mint arról, hogy a meglevő gyógytárak ne szenvedjenek kárt. A külsőségi állapotokra csak annyit mond, hogy aki ismeri csak kisé is a viszonyokat, tudja milyen piszok, milyen állapotok közt élnek ott az emberek. — A kültelki orvosnak tehát kulturmissziója is volna, mert mindennap megfordulván a lakosság közt, azt oktathatná, nevelő hatást gyakorolna reája. A belvárosban hiába vizsgálják meg a tejet, mert az már, ha nem is hamisítva, de az otthoni piszokkal fertőzve kerül a városba, tehát az orvos hivatása nemcsak a vizsgálat, de a tisztaságra való kioktatás is kötelessége volna. A bábák szaporítását szükségesnek tartja, valamint azt is, hogy a bábaoklevelet nyert asszonyok minden 3-4 évben újra bemenjenek a képzőbe egy rövid időre, hogy gyakorlatuk tudását megtartsák. Helyettes nem azért kell a főorvosnak, hogy a maga dolgát átruházza. hanem, hogy a megszorított belső munkától szabadulva, minél több ideje legyen az ellenőrzésre.

A helyesléssel fogadott felszólalás után a bizottság úgy általánosságban, mint rövidebb viták után részleteiben is elfogadta a javaslatot.

IFJ. SCHWARCZ VILMOSNÉ

Megdöböntő, mélyen lesújtó halálesetet gyászol ma ismét Debrecen város társadalma. Egy derék nő, jótékony asszonyt, szerető feleséget, gondos családanyát ragadott el a halál: ifjabb Schwartz Vilmosné született Schwartz Gizella ma délelőtt elhunyt.

Gyászolja őt a társadalom, a jótékony-ság, egy nagyrabecsült férj és három szeretett és szerető gyermek.

Az elhunyt urinő halála annál megdöbentőbb, mert nehény hét előtt életvidoran, egészségesen látta őt mindenki s most két hó múltán halála hírére hozza a távirót.

És megdöböntő a halála, mert az veszettség a családnak, a társadalomnak, szegényeinek egyaránt. Szerető, jó szívről ismerték őt sokan és azért a fájdalom igazi könnyeit fakasztja a hír, hogy ez a jó, meleg, szerető szív megszünt dobogni.

Az elhunyt urinő hat hét előtt kezdett el betegeskedni. A leggondosabb ápolás sem tudta megakadályozni, hogy baja ne súlyosodjék. Férje és családja kétségbeesetten látták, hogy a betegség mind jobban elhatalmasodik a szerencsétlen asszonyon. Epeömlése volt, sárgaságot kapott s e baja oly súlyos beteggé tette, hogy végre is e héten gondos szerető férje elhatározta, hogy a fővárosban kezeltesse s keres betegségére gyógyulást. E hét elején hétfőn délután föl is vitte Budapestre a Liget-szanatóriumba.

Azonban a gyógykezelésnek, az orvos-ságoknak semmi ereje, a szeretetnek minden gondossága sem tudta megmenteni, megtartani az életnek a még fiatal asszonyt. Ma délelőtt ugyanis távirat érkezett a Liget-szanatóriumból, amelyben tudatták az aggódó családdal, hogy ifjabb Schwartz Vilmosné kiszendvedett.

E hír széles körben keltett mély igaz részvétet, mert halála nemcsak kiterjedt rokonságát sújtotta, de lesújtotta a család ismerőseit és tisztelőit is. Az elhunyt urasszonyt különösen jótékonyaságáról ismerték, tagja volt a Nőegylet választmányának is.

A váratlanul elhalt urinő még fiatal s élet-erős asszony volt. 37 éves. Tizenkilenc éve van férjénél s férjével ifjabb Schwartz Vilmos-

sal boldog, zavartalan, a legpéldásabb családi életet élte. Három kedves gyermeket hagyott árván Lacit, Pistát és Imrét.

Holttestét Debrecenbe hozzák haza s temetése e hó 4-én pénteken délután fél három órakor lesz a vasutól, ahol a család tisztelői, Debrecen társadalmának képviselői jelennek meg.

Ujitások a magyar városok munkájában — A városok kongresszusának átirata Debrecenhez

Érdekes és nagyjelentőségű átiratot küldött Debrecen városához a városok kongresszusa, amely ebben több fontos reformot pendít meg.

Az érdekes beadványt a következőkben közöljük:

Debrecen város tek. közönségének!

Budapesten tartott egyetemes gyűlésünkön a törvényhatósági városok polgármestereinek évi orsz. értekezlete és a rendezett tanácsú városok polgármestereinek orsz. egyesülete a magyar városok orsz. kongresszusával egyesülvén, a jövőben ez a szervezet, mint most már az összes magyar városok egyedüli, közös és állandó szervezete van hivatva arra, hogy ennek segítségével a magyar városok érdekeinek a megvédésében eredményesen munkálkodjanak, a várostudományt fejlesszék és e tudomány eredményeit, valamint a gyakorlati tapasztalatokat a városok javára értékesítsék.

A városi polgárság telepe.

A kongresszus e célból a városok fejlődése s jogainak megvédése érdekében reformokat, mozgalmakat kezdeményez és ilyeneket támogat, figyelemmel kíséri és tanulmányozza a városok közéletét és fejlődését érintő minden ügyet, különösen pedig a városi intézmények fejlesztésére vonatkozó ujitásokat célszerű felhasználás és okulás céljából megismerteti, szakkérdések megvitatásával, szaknunkák kiadásának elősegítésével és terjesztésével a városok közigazgatásának színvonalát fokozatosan emeli, városirodalmi művek kiadását elősegíti, pályázatokat ír ki, kiállításokat rendez.

Miután azonban e programot úgy valósíthatjuk meg, ha szervezeteinknek nemcsak a városok gyűléseiben, de az országos politikában is sulya lesz, emélfogva szükséges, hogy ne csak a polgármestereket, a városi tisztviselőket egyesítsük, hanem *működési körünkbe bevonjuk a városi polgárságot is.* — Arra törekszünk tehát, hogy fejlesszük az összhangot a város tisztviselői és polgársága között s biztosítsuk e kettő szolidáris együttműködését.

Arra kérjük tehát a város t. közönségét, hogy szíveskedjenek megalakítani a kongresszus helyi bizottságát, amely szoros érintkezést tartana fenn a központtal, amely a városi tisztviselők és a polgárság bevonásával meghányná-venné a városok egyetemét érdeklő kérdéseket, amely közölné nézetét a központtal, feltárná a bajait, kívánságait.

A központi iroda.

Öntudatra akarjuk ébreszteni a városi polgárságot, föl akarjuk világosítani a nagy, egyetemes városi érdekekről, hogy az összetartozásban rejlő erőket fölhasználhassuk a városok fejlődésére.

E célból a városokban időnkint meetingeket kívánunk rendezni, melyeken alkalmuk nyílnék a vezető férfiaknak, hogy egyrészt az egyes városok polgárságának a fölfogásával, gondolkodásával megismerkedhessenek, másrészt pedig föltárhassák a legaktuálisabb

és legfontosabb városi kérdéseket a tudomány tiszta világításában.

A kongresszus ügyének vezetésére Budapest (Király Pál-utca 9. sz. alatt) *központi irodát tartunk fenn.* A központi iroda, amelynek egyik főfeladata a városi kiadványok és a városi igazgatásra vonatkozó adatok gyűjtése, a városok közt való közvetítés és végül a városok felvilágosítása és tájékoztatása, csak úgy felelhet meg rendeltetésének, ha a városok a központ megkeresését közzé honoralják. Miután azonban a polgármester urak a város számtalan ügyes-bajos dolgaival annvíra tul vannak terhelve, hogy nem is kívánható az, hogy személyében ellenőrizzék a központ megkeresésének az elintézését, vagy a városi kiadványok elküldését, de mert a központ is csak úgy vehet tudomást a fontosabb városi közigazgatási mozzanatokról, ha arról a városokból idejekorán értesítik, emélfogva szervezési szabályzatunkba iktatjuk a *kongresszusi tudósítók* intézményét.

Arra kérjük tehát a város tek. közönségét, hogy a polgármester ur által javaslatba hozandó egyik városi tisztviselőt „kongresszusi tudósító”-nak kijelölni szíveskedjék, kötelességévé tevén az illetőnek, hogy központi irodánkat minden fontosabb városi közigazgatási eseményről nyomban és hűen tudósítsa, továbbá az összes városi hivatalos kiadványokat (szabályrendeletek, polgármesteri jelentések, költségvetések stb.) a központnak megküldje. A megküldött kiadványok a szükséghez képest a központban földolgozhatnak.

A tisztviselők utaztatása.

Városunk közigazgatási életében napról-napra szaporodnak azok az ügyek, amelyek végső foku elbírálását végett a Budapesti székelő központi főhatóságok elé terjesztetnek, amely ügyekben ez elintézés körül felmerülő akadályok megismerése a nétan szükséges információk megadása a városok vezetőinek gyakori személfves megjelenését teszi szükségessé.

E fáradtságos és költséges felutazásokkal különösen a távolabb fekvő kisebb városokat és azok vezetőit megkímélni akarván, a központi iroda feladatát célszerűnek mutatkozott még oly irányban is kiterjeszteni, hogy a központ a városok megkeresésére a városok érdekében a központi főhatóságoknál eljárjon, az ügyek mikénti állásáról fölvilágosítást, az elintézés esetleges akadályáról értesítést adjon, a szükséghez képest és a lehetőség szerint az ügy elintézését szorgalmazza és egyáltalán a városok közérdekű ügyeiben tájékoztatást nyújtson. Központi irodánkat minél inkább a gyakorlati városigazgatás szolgálatába állítandó, az u. n. kérdések meghonosításáról is kívánunk gondoskodni. Ez arra szolgál, hogy egyes kérdéseket, amelyek a városigazgatás folyamán felmerülnek, a „Városok Lapja”-ban közöljük, valamint az arra adandó választ is ott tesszük közzé, hogy így egyes kérdések mai állásáról a városok felvilágosítást nyerhessenek.

Színház

HETI MŰSOR:

CSÜTÖRTÖKÖN: *Asszonyfaló*, operett. — (A bérlet.)

PÉNTEKEN: *Hölgyek öröme*, vigjáték. — Ujdonság. (B bérlet.)

SZOMBATON: *Hölgyek öröme*, vigjáték. — (C bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Bánk bán*, színmű. — Mérsékelt helyárrakkal. (Bérletszünet.)

VASÁRNAP: Este *Aranylakodalmom*, énekes színjáték. (Kisbérlet.)

A frankfurtiak

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Karl Rössler. Először adták Debrecenben: 1912. okt. 2-án.

Kevés cselekmény, semmi ötlet bonyodalom, egy-két elmosódott figura és ezt az író elnevezte vigjátéknak. Molnár Ferenc a fordító próbálta megspékelni s annyi élelexirt öntött a tagjaiba, hogy néha él is, a mit abból látunk, hogy vannak helyek, ahol nevetni is lehet. Talán korrajznak, inkább skiccnak tetszetős lenne ez a mai darab mely semmi másért nem érdekes, minthogy a benn szereplő alakok a világ pénzpiacának kormányzói, az egykori Rotschildok.

Rotschild Salamon, a frankfurti bankárcsalád bécsi piacának feje, sok becsvágygyal és stréberséggel „bárói” rangot szerzett a családnak. Ezért az anyai háznál összejönnek a családtagok, köztük a művészi lelkületű párisi konzul Jakab is. Aki amikor megismerkedik, Salamon leányába lesz szerelmes. Salamon elmondja új méltóságuk történetét s közli legújabb tervét is, mely szerint a család tekintélyének és befolyásának emelésére a méltósághoz „udvari rokonságot” is akar szerezni. Erre az eladósodott Gusztáv herceget szemeli ki, akinek a legridegebb üzleti formák keretében teszi meg ajánlatát. A herceg a bukás szélén áll, kénytelen belemenni a kalandba s el is megy leánykérőbe. Charlotte azonban, Salamon leánya Jakab szerelmét viszonozza és nagyanyja segítségével kikoszorúzza a hercegi kérést. Ennyi a „Frankfurtiak” meséje.

És mert a sovány vázhoz, igen vékonyan adta az író a vakolatot, bizony nagyon primitív lett az egész alkotás. Alig egy-két alakja van határozottabban megrajzolva a darabnak. Ez nagyon megnehezítette a színészek munkáját, akik közül Halasiné ideális művészi munkát végzett. Olyan tökéleteset, hogy a legszigorubb kritikai mértékkel is kimeríthetők a dicséret skáláját anélkül, hogy sokat tudnánk róla mondani. Csupa finomság, meleg szív és üde humor. Istenem, milyen pazarul mérte neki a gondviselés azt a tehetséget, amit másoknál elspórolt! . . . Vajda Ilonka apró szerepet játszott ismét sok tehetséggel. Wirth Sári éppen hogy mutatkozott. Szilágyi Ernő ma is jellemző, kifogástalan volt. Pető Pál és Szászalmi György jó színészek, Lévy Farkas Pál is, Szabó Gyula kevésbé. Lajthay Károly olyan színész, akiről most még nem lehet megállapítani, milyen ügyes. (gy. zs.)

Hölgyek öröme. Ez a cím nem okoz örömet a fiatal hölgyeknek, mert bosszuságukra piros színlap lesz. Ez lesz az évad első piros színlapja. A vigjáték, mely a Vígsházban sorozatos előadásban került színre rendkívül szellemesen van megírva és dacára, hogy piros színlapos, nem durva. Ez előadásban fog tulajdonképpen Laithay Károly bemutatkozni, mert egyik legjobb szerepét játsza el. A főbb szereplők lesznek: H. Serfőzi E. Wirth Sárika, Kiss Mariska. Máthé, Lévy F. Pál. Szabó Gyula stb.

Trencz báró lesz az idén második operett újdonsága, amelyvel most nagyban foglalkozik az operett személynét. E évönvörű zenéit operett a világ első színpadiait beírta, és mindenütt nagy sikert aratott.

Limonádé ezredesből már serényen folynak a próbák: kitűnő szerepekhez jutottak: Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili. M. Tordai Erzsi, Máthé Gyula, Falussy István, Szabó Gyula, Lévy Farkas Pál, Székely Gyula és a többi szereplők is.

ÉJJELI TELEFON

A balkán háboru

Bécs, október 2.

Az összes világbörzék nyugodtak, mert azt hiszik, hogy sikerül lokalizálni a Balkánra a háborút.

Pétervár, október 2.

Beavatott körök bizonyosra veszik, hogy a háboru kitörése esetén sem tarthat az egy hónál tovább.

Berlin, október 2.

A Norddeutsche Allgemeiner Zeitung azt írja, hogy a konflagráció kikerülhető lesz, mert a nagyhatalmaknál egyáltalán nincs háborus kedv.

Zimony, október 2.

Tizenöt kocsis francia hadiszert foglaltak le, amelyek Törökországba voltak irányítva. A hadiszerek közt három aeroplán is volt.

Zimony, október 2.

A regnikoláris területen meg volt az első összecsapás. Török csapatok löttek a szerbekre, akik megerősítést kapva viszonozták a tüzelést s formális csata fejlődött ki.

Róma, október 2.

A Stampa azt írja, hogy Ausztria-Magyarország nem tűrheti, hogy idegen csapatok szállják meg a szandzsákokat s így kénytelen azt maga már a legközelebbi órákban megszállni.

LORENZ OLGO a rendőrségen

AZ APA az impresszárió ellen

Pár nap előtt egy tüneményes tehetségű csodagyermek kezdte meg produkcióit Debrecenben. Lorenz Olgonak hívják a 8 éves kis művészt, aki most az ország vidéki városait járja Lévy Farkas Pál impresszáriójával s számoló tehetségével csodálatot, elismerést és keilő anyagi sikert is arat.

Nemrégén tért vissza európai körutjáról, ahol szintén gyönyörű eredményeket ért a tüneményes tehetségű gyermek, akit az apja házában csak egyszerűen Bercinek hívnak. Mikor innen visszatért, budapesti sikerei alkalmával ismerkedtek meg szülei mostani impresszáriójával, aki azóta a vidéki városokat járja. Így érték el Nagyváradra is, hennan Debrecenbe jöttek. Ide tegnap táviratot küldött édesapja a rendőrséghez, közöljék vele, hol van a gyerek. A távirat Kolozsvárról érkezett. Az apa odautazott fia után, de már nem találta. Ugy látszik ki akarja szabadítani az impresszárió kezéből.

A rendőrség a távirat vétele után nyomban a kis Olgo keresésére indult s egyik iteni szállóban fel is lelte imperesszáriója társaságában. Nyomban felügyelet alá vették az élénk temperamentumu gyermeket, aki úgy látszik jó módban volt impresszáriója mellett, mert a legnagyobb meglepéssel nyilatkozik sorsáról.

— Kitünően éltünk — mondja munkatársunk előtt — és én nem is tudom, mért teszi az apám velem ezt a szégyent.

Impresszáriója pedig az eset körül a gyermek mostohatestvéreit sejtí, akik állítása

szerint kapzsiságból akarják ismét magukhoz keríteni a kis Olgát.

— A gyermek apja egy vágújhelyi szatócs, öreg, becsületes ember, de több gyermeke van, a kis fiának a mostoha testvérei, ezek sarkalják bizonyosan, hogy követelje a gyermeket. Azt hiszik, én vagyont szerzek vele. Pedig örülök, ha kényelmesen és jól élhetek. Mert megvallom, nekünk naponként 25—30 korona kell a kis Olgával. Ezenkívül én ruházom, taníttatom is.

— Van szerződése a gyermek apjával?

— Nincs. Nem is kell. Ha úgy látja jónak, hogy elvegye, vigye a fiút. De azt hiszem, nem is az öreg a hibás, hanem a gyermekei, akik maguk akarják kihasználni a gyermeket.

De hát a rendőrség ezeket a körülményeket nem mérlegeli s mert Vágújhelyről, a kis Olga apjától oly értelmű táviratot kapott, hogy a gyermeket impresszáriójától távolítsák el és vegyék őrizet alá, a csodagyermek a rendőrségre került s ott szórakoztatja Pető Pál inspekciós rendőrtisztviselőt, aki az élesezű fiút annyira megszerette, hogy a fekvőhelyét is megosztotta vele. Holnap pedig megérkezik az édesapja, aki előreláthatólag hazaviszi a kis számolóművészt Vágújhelyre, ahonnan más impresszárió utján megy tovább aratni sikereit és a bankókat.

HIREK

— A debreceni középiskolai tanárok gyűlése. Csütörtökön délután 4 órakor lesz a kollégium kistanácstermében. A gyűlés tárgyai: Csűrös Ferenc dr. titkár beszámolója, a tanári kör múlt esztendei működéséről, tisztultás és állásfoglalás az új nyugdíjtörvényjavaslattal szemben. Az utóbbi rendkívül fontos tárgy miatt a gyűlés igen népesnek ígérkezik. Debrecen tanárvilága megfelelő formában készül kifejezést adni annak az elkérésnek, amely szerintük a tanároknak nézve rendkívül sérelmes törvényjavaslat keltett.

— A magyar ágvugvár. Bécsből táviratozzák: Auffenberg hadügyminiszter az albizottság ülésén kifejtette, hogy az arzenál és ágvugvár kérdése összefügg. Igvekezni fog a nehézségeket eloszlatni. Kijelentette még, hogy a díósgyőri vasgvár ügy gyártmányainak minősége, mint teljesítőképessége tekintetében kifogástalan.

— Debreceni Menetrend. Megemlékeztünk már arról a nagy értékű s nagy hasznú fiúzeatról, amelyet Debreceni Menetrend című a Hoffmann és Kronovitz cég bocsátott ki és amely az összes Debrecenit érintő, vagy ide csatlakozó vonatok indulási és érkezési idejét közli. Ezt a rendkívül értékes munkát most bocsátotta a közönség rendelkezésére a cég s a „Debreceni Menetrend” már minden dohánytőzsdében 20 fillérért kapható.

— Hüiten alkalmazott. Földes Sándor Arany János-utcai elektrotechnikusként nincsen szerencsés alkalmazottjaival. Csak tegnap tett feljelentést egyik pénzbeszedője ellen s már ma ismét a rendőrséghez kellett fordulnia egy másik alkalmazottja D. M. ellen, aki 120 koronával nem tud leszámolni. A rendőrség az illető ellen megindította a vizsgálatot.

— Szerencsétlenség a Tiszán. Máramarosszigetről táviratozzák: Hosszmezőnél 30 ember egy csónakon át akart kelni a Tiszán. A jármű a folyó közepén fölfordult, az utasok a vízbe estek. Hetet sikerült kimenteni, huszonhárman a Tiszába fulltak.

— Valódi „Pichler” gráci lóden-kalabok Frank Testvéreknél. Piac- és Szent-Anna-ut. sarok.

— **Öngyilkosság az apaság miatt.** Bisánszky Antal szabósegéd az éjtel a nagytemplom háta megetteli emlékkertben magára lőtt és életveszélyesen megsérült. A mentők beszállították a kórházba, ahol még mindig a halállal vívódik. Bisánszkyknak viszonyra volt egy debreceni iparos lánnyal, aki állítólag anyának érzi magát, ezért megfenyegette, hogy ha feleségül nem veszi, végez vele. A fiu azonban golyót választott, mint házasságot. Az orvosok állapotát reménytelennek mondták.

— **Világhírű „Ita” és „Borsalino” kalapok Frank Testvéreknél.** Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

— **Öngyilkos pallér.** Lapunk zártakor értesítünk, hogy a Kossuth szállodával szemben levő Lengyel-féle vendéglőben Tóth Mihály 26 éves püspökladányi építési pallér az éjfél órákban mellbelötte magát. A mentők haldokolva szállították a kórházba.

— **Biharszilágy és Sátoraljaihegyi petróleum-gyárak raktárkezelője Bán Lászlónál.** Unyvádi-utca 13. sz. Telefon 10—20.

— **Értesítés.** Mindazon hölgyek, urak és iskolai tanulók, akik a német és francia nyelvet rövid időn belül elsajátítani óhajtják, újonnan megnvilt tantermekben (József kir. herceg-utca 8. szám alatt) együttes oktatásban (külön a kezdők, külön a haladók) részesülhetnek. A tanfolyam október 7-én veszi kezdetét, naponta délután 4—6-ig. Háromszor hetenkint esti tanfolyam 8—10-ig. Kívánatra magánórákat is adok. A beiratkozások elsejéttől naponta délután 3—5-ig eszközölhetők. Tisztelettel Kelemen Pál, József kir. herceg-utca 8. szám.

— **Kemény- és puha-kalap különlegességek,** már 4 koronától feliebb. Frank Testvéreknél. Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

— **Házlebontás miatt legfinomabb gyapjuszövetek** mesés olcsó árban Kupfer Józsefnél. Piac-utca (Bika szálloda mellett). Kirakat és berendezés is eladó.

Értesítjük a mélyen tisztelt kereskedő urakat, hogy Bihar—Szilágyi és Sátoraljaihegyi petróleum gyárak Debreczen és vidéke raktár kezelésével

Bán László urat

biztuk meg.

Tisztelettel:

Bihar-szilágyi Olajipar Rész.-társaság.

Kapható:
Mayer Jenő és Béla cégnél.
Telefon 1—45.

„József Főherceg Szálló”

BUDAPEST.

Modern, kényelmes, tiszta. Vendégszobák 3 K-tól feljebb. Gőzfűtés, lift. Intányos penzió. A keleti pályaudvarral szemben.

VIII., BAROSS-TÉR 2. SZÁM.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tolvaj hetes. Kasza Márton debreceni hetes Kohn Henrik kereskedőnél volt alkalmazásban. Időközökben a raktárból több holmi eltűnt, melyeknek tettesét a rendőrség a hetesben ki is nyomozta. Ezért a dolog a törvénytörés elé került, amely lopás miatt vonta felelősségre a volt hetest. Mivel a kár nagy része megtérült, 8 napi fogházat kapott csupán. Az ítélet iogerős.

Bosszúból félholtra verték. A múlt év decemberében Haiduhadházán Kaszab Gábor, Szatmári András és társai egy éjszaka rálestek Szabó Gergely ugvanottani legényre, akit fejszével és botokkal annvira összeverték, hogy még ma is munkaképtelen. Sőt az emlékező tehetsége annvira felmondta a szolgálatot, hogy beszélni is alig tud. A mai tárgyaláson kitént, hogy a tettesek régi haragosai a megtámadott embernek akit bosszúból törtek össze. Ezért a törvénytörés Gáthv Bálint kir. ügyész vádiának jogi alapjára helyezkedve, Kaszab Gábort egy és fél-évi, Szatmárit pedig egy évi fogházra ítélt. Vádlottak felebbezték.

Debreczeni butorkészítő asztalosok árucsarnok szövetekezte
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.
11 968 : TELEFON : 968 11
HUNYADY-UTCZA 17/19. SZ.

Felhívja a t. butorvásárló közönség figyelmét kizárólag kisiparos tagjai által készített hálószobák, ebédlők, uriszobák valamint kárpitozott butorok óriási választékára; össze nem téveszthetők a Debreczenbe Bécsből beimportált olcsó, silány butorokkal. Az intézet butoraiért a legmesszebbmenő garanciát vállal; külön felhívja a n. é. vásárló közönség figyelmét tolnai gyártmányu házilag csomózott szm'rna szőnyegeire, melyekkel 600 családot foglalkoztat s előállítási árban bocsátja forgalomba.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	836
Osztrák hitel	687 25
4 százalékos koronajáradék	80
Államvessző	704
Jelszóbank	458 50
Rimamurányi	771 75
Salgótarjáni	783
Közúti vasút	784

Magánleszámítolási kamatláb:

Diskontó nincs.

Budapesti gabonátőzsde.

Svara E. (Strasser és König) deb. bisományos távirati jelentése	11 37
Buza októberre	11 83
áprillisa	9 64
Rozs októberre	10 09
Zab októberre	10 94
Tengeri 1913. év júli augusztusra	—
Tengeri szept.	7 74
Tengeri májusra	—

Készárú ártartó.

Rozsvásárlás a katonaságnak. A temesvári 7-ik hadtest 2400 m. m. rozs vásárlása tárgyában —ánlati versenytárgyalást irt ki.

Határidő október 8. Hirdetmény a kereskedelmi és ipar kamaránál betekinthező.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyvlet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Kahan Henrik Uipest. Árpád-utca 15.. Schosberger Gyula Budapest. Szercesen utca 15.. Faragó Rezső Budapest. Király-utca 62.. Burbonvi Mihály Bácsfeketehegy. Vasch József utóda Debrecen. Stern Adorján Élesd. Friedmann Jenő Büdszentmihály.

A mesterdálnok . . . .

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járnai élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

kaucsuk sarok.

Donogán és Somossy
Debreczen, Ristemplombazár.

Megérkeztek az őszi idény ujdonságai:

Női ruhakelmék, selymek,
bársonyok, francia flanellek,
mosó velezek.

!! Óriási választékban !!

A téli idény

közeledtével a nagy közönség szives figyelmébe ajánljuk

tüzifa nagyraktárunkat,

hol bármily minőségű száraz (3 éves vágásu) tűzifa öl- és vaggonszámra házhoz szállítva megrendelhető. Kívánatra vilamos favágó-géppel mérsékelt árért a megrendelt tűzifát felvágatjuk. — A nagyközönség szives pártfogását kéri

Hay Károly és Fia

tűzifakereskedők.

Telephon 276. sz.

Iroda: József kir. h.-u. 38.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szögig 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választélyegyet csatolni.

Állást kapok

Háztartási teendőkre lehetőleg árva lányt keres gvermehtelen család. Ferenc-József-utca 8. sz. a.

Hivatalosolga azonnal foltvetet k Klár Andor részvénytársaságnál Debreczen, Werböczy-utca 2. (parkamara palota.)

Különféle

Persil mosópor kapható Deutsch Lajos főüzletében Piac-utca 38. és a fiók üzletében Piac-utca 72.

Dívatos női kalapok, kötött kabátok, sapkák, lélekmelegítők legolcsóbban Schwarz M. L.-nél Piac-u 52.

Monetrend Debreczen és Debreczen—vásártér állomásokról indul és érkező valamint a szomszédos vasutak összes vonalairól — október 1-sei érvénnyel — kaphatók minden könyvkereskedésben és dohánytözsdeben. A vonatok egyenes utirányban könnyen megtalálhatók. Egyetlen vonat összeállítását sem kell keresgélni. Ára 20 fillér. Kaphatók a kiadóhivatalban is.

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászón, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Alkalmi vétel — férfi ing, kalap, sapka — ujdonságokban Schwarz M. L.-nél Piac u. 52.

Boros, káposztás hordók, taposó kádak, ui és használt kapható Péterfia-u. 76. sz. alatt.

A Margit-fürdőtelepen 120 zsák krumpli olcsó árban azonnal eladó. Klár Andor részvénytársaság Debreczen, Werböczy-u. 2. (parkamara palota.)

Boroshordót 40—50 Hl.-ig veszek. Révi Hatvan-u. végén.

Mindenki szeret olcsón vásárolni a Kézimunka Czipő Áruház a legjobb és legolcsóbb áruval ellátva. Bevezetve férfi és női fehérnemű és divatcikkek. Egyszeri vásárlás mindenkit meggyőz. Szíves pártfogást kér Klein Izso, Csapó-u. 18.

BAJÓR IGNÁC
BUDAPEST
ÉPÍTKEZÉSI VÁSÁNYAGOK
ÉS GÉPEK RAKTÁRA.
TELEFON: 14-37.

Budapest, V., Szemere-u. 20.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek salát érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközölkjön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Szólóprések saját gyártmányuk olcsón eladók Fái Bertalan vasöntődjében, Meszter-utca végén.

Welsz Ferencz gépzemre be- rendezett asz- talos műhelye József kir. herceg-u. 7. Te- lefon 10—90.

Intelligens fiatal emberek elsőrendű kóser há- zikosztot kaphatnak özv. urinónél Arany János-u. 16.

Lakások-Telkek

Debreczenben a Boldogfalvai-kertben 5100 négyszögöl, házhelyeknek való belsőség, — a Péczeley-utcai 7. számú ház eladó, vagy bérbeadó. Értekezhetni a kiadóhiva- talban.

Vámospércsen 40 hold föld tanyával, 7 hold szőlő gyümölcsösrel eladó, vagy bér- beadó Értekezhetni a kiadóban.

Hajduböszörményben 3 ház, udvar, a Vén- kertben 700 négyszögöl gyümölcsös fákkal beültetett házhelyeknek való föld előnyös feltételek mellett eladó, vagy bérbeadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Lakások

Különbejáratu elegánsan butorozott nagy szoba kiadó. Péterfia 21.

Kiadó három szobás utcai lakás villanyvilá- gitással november 1-től. Nemzetőr-utca 3.

Londoni kávé

néven bevezetett és előnyösen ismert pótkávé - keverék

a legízletesebb tejeskávét adja. :-: Sok ezer elismerőlevél. :-:

Egy 4 kiló: bádogdoboz netto K 960 postán bérmentve, az összes helyekre. MAITI R., CAPODISTRIA.

Piac-utca 19. szám alatt

4 szoba mellékhelyiségekkel együtt november 1-től igen olcsón

kiadó.

Értekezhetni Dr. Lengyel Zoltán ügyvédnél.

BUTOR!

Telephon 377. és 484. sz.

Modern asztalos és kárpitos bu- torok, lakberendezések, meny- asszonyi kelengyék óriási vá- lasztékban.

Varga József
Debreczen, Piac-utca 44. szám

Friedmann Sámuel

bádogos és vízvezeték-szerelő

:-: műhelyét áthelyezte :-:

József kir. herceg-u. 60. szám alá, ahol mindennemű vízvezeték-, épület- és műbádo- gos munkákat jutányosan készít bádogos mesterek részére is.

17631/1912. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város a bel- területen levő házastelkei csatorná- zásának biztosítására zárt írásbeli pályázatot hirdet.

Pályázhatnak magyar gyártmá- nyokkal magyar honos szakértő vál- lalkozók.

Az építési általános és részletes feltételek, a kötelező ajánlat és szer- ződés mintája és az építési tervek Debreczen sz. kir. város mérnöki hivatalában tekinthetők meg, hol a szükséges felvilágosítások is meg- adatnak.

Pályázók az ajánlati összeg 5 %-át mint bánatpénzt a város pénz- táránál letétbe tartoznak helyezni és az erről szóló elősmervényt az aján- lathoz csatolni.

Az ajánlatok csakis az erre ki- bocsátott úrlapok felhasználásával ad- hatók. Az ajánlatok lepecsételt borítékban postán „Ajánlat a városi há- zastelkek csatornázási munkáira“ fel- hívással ellátva, 1912. évi október hó 19-ik napjának déli 10 órájáig nyujt- hatók be Debreczen sz. kir. város Polgármesterénél, a beérkezett aján- latok pedig ugyanazon nap délelőtt 11 órakor fognak a városi székház könyv- társzobájában nyilvánosan felbontatni.

A beérkezett ajánlatok elbírálá- sánál és az odaitélésénél általános- ságban, a közszállítási szabályzat ha- tározatai irányadók. Debreczen sz. kir. város azonban fenntartja magá- nak a jogot arra nézve, hogy a be- érkezett ajánlatok közül szabadon választhasson, azokat esetleg telje- sen mellőzhesse és a csatornázást más módon biztosíthassa.

Elkésve, távirati úton vagy sza- bálytalan módon adott ajánlatok fi- gyelembe nem vétetnek.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1912. évi szeptember hó 30-án tartott üléséből.

Városi Tanács.

Iskola öltönyök

legolcsóbban és legnagyobb választékban

Grünfeld Adolf és Társa
férfi-, fiu- és gyermekruha áruházában kaphatók.

Debreczen,
Kistemplom mellett.

Megbecsülhetetlen

és megfizethetetlen gyógyszerül szolgál **rheuma, köszvény, hú-** és okozta **hasogatódás, nyilallás** és szuródásoknál a kiváló hatása

Csillag növényessz.

Hírét és közkedveltségét különösen annak köszönheti, hogy fent nevezett bajoknál kitűnő hatása van és már rövid idejű használat után javulás és gyógyulás áll be.

Gyomorgyengeség, szélgyörcs, fejfájás, köhögés, mellszorulás és több napoként előforduló bajnál :: kipróbált hatása van a ::

„Stella növényessz. fluid“-nak
1 üveg ára 40 fillér.

Mindkét kitűnő gyógyhatású szer több évi tapasztalás és kipróbálás után került forgalomba. Kiváló hatásuk rendkívül kedvelté és ismeretteddette ugyannyira, hogy a legelterjedtebb házi szereknek tekinthetők.

Kapható a készítő **REICHARD SÁNDOR Csillag gyógyszer-tárában** Debreczen, Árpád-tér.

A k i k
a Patai-u. 12.

száma kedves kis ura háza-
mat 14 ezer 800 koronáért
megkérték

odaadom!

Aki legelőbb hozza a foglalót, azé lesz e csoda
szép kis ura ház, lly nevetséges potom árért!

(Becsületszavamra mondom, hogy e ház többé
van 25 ezer koronánál és legyenek meggyő-
ződve arról mindezek, kik házam után érdeklőd-
tek és érdeklődnek, hogy az esetre, ha ily nyo-
morult pénzügyviszonyok nem volnának, nem lenne
az a pénz, amiért e kedves házamtól megválnék.
Házam mérrőki szakbecslés szerint 32 ezer ko-
ronára van becsülve!)

Villanyos közlekedés! Telefon bevezetve!
Villanyvilágítás! Szőlő! Gyümölcs! Parkiro-
zott udvar! Nagyon kedvező fizetési feltéte-
lek! A Patai-utca már ez évben, legkésőbb
a tavaszon csatornázva is lesz!
Nagy Lajos hirdetési iroda tulajdonos.

Vigyázz! Rékre festett kirakat. Vigyázz!

Őszi bevásárlás, még nem létezett igen jutányos árban.

1 m. 120 cm. széles kostümkelme	76 fil.	1 drb gyermekruha	170 fil.
1 „ posztó, igen szép kivitel	28 fil.	1 „ flaneltakaró	150 fil.
1 „ finom barchet	34 fil.	1 „ ágy elé szőnyeg	80 fil.
1 „ finom flanel	36 fil.	1 pár harisnya	32 fil.
1 „ madeira csak	79 fil.	1 m. grenadin	92 fil.
1 „ csipkekelme	69 fil.	1 „ selyem markizet	34 fil.
1 „ selyem	90 fil.	1 „ selyem pouplin	476 fil.
1 „ blouz bársony	190 fil.	1 „ fekete tafet	170 fil.

Kostüm kelmek óriási választékban és még eddig nem volt árakban.

Szallagok, vásznak, hencsertakarók, szőnyegek, ernyők, szövet- és csipkefüggönyök, ágygarnitúrák, rövidárúk, kendők, selymek, bélések, 1 m. lüszter 30 fillér, harisnyák, miderek, csipkék.

ifj. Molnár Lukács
Kossuth- és Batthyány-utca sarok, a színházzal szemben.

Férfi ingek harisnyák, nadrágok. Kérjen maradékot. Varrónők részére külön szabó-árak a rövidáruban.

RUHA- és KELMEFESTÉS

KOZHIRRE TESSZÜK,

hogy külföldi mosómestert szerződtettünk, miáltal módunkban van nagybecsű megbízóinknak olyan gallert, kézelőt és fehéreneműt szállítani, mely bármely bel- vagy külföldi tisztítást úgy szépségben, mint tartósságban messze túlszárnyal.

HRABÉCZY ELSŐ DEBRECZENI GOZMOSÓ
VEGYTISZTÍTÓ ÉS RUHAFESTO R. T.

Gvár és főüzlet: **SZÉCHENYI-UTCA 42. SZ.** Telefon 323.
Fióközlet: Csapó-u. 30. Telefon 668. Hatvan u. 11. Telefon 578. Miklós-u. 1. Telefon 1143. szám.
Felvételi telep: **Güick Ede uridivat áruháza.** Telefon 602.

! FERTŐTLENITETT AGYTOLLTISZTÍTÁS !

Telefonszám 632. Alapított 1893-ban. Telefonszám 632

Halmágyi Sámuel

fő- és fióközletébe Debreczen, Piacz-utca
megérkeztek

őszi és téli idényre alkalmas leány és női felöltők,
costümök, ruhák, blouzek, pongyolák, jouponok.

Intézeti leány felöltők és costümök
nagy választékban.

Olcsó árak. Külön mértékosztály. Előzékeny kiszolgálás

Őszi Őszi Őszi Őszi Őszi

KÉZTYŰK!

óriási választékban

Schön Sándor

keztü-, kötszer- és orvosi műszertárában

Piac-u. 14. Csapó-u. sarok. Bikával szemben.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.